

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Кафедра історії та права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Леонід Бачурін

«_____» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКЗ «Теорія держави і права»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність (ості)

081 Право

(шифр і назва спеціальності (тей))

Освітня програма

Право

(назва освітньої програми)

Мова навчання: українська

Покровськ – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія держави і права»

(повна назва дисципліни)

для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 081 Право.

«_____» _____ 2020 року. – _____ с.

Розробники:

Грудницький В.М., к.ю.н., доцент, доцент кафедри «Історії та права».

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії та права

(назва кафедри)

Протокол № 2 від. 17.09.2020 р.

Завідувач кафедри _____ (Моісеєнко Л.М.)

(підпис)

«_____» _____ 20__ р.

Схвалено науково-методичною комісією з галузі знань 08 Право

(шифр, назва)

Протокол № ____ від. “_____” _____ 20__ р.

“_____” _____ 20__ р. Голова _____ (В.М.Грудницький)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація

Форма навчання	Денна	Заочна
Статус	Обов'язкова	
Обсяг в кредитах ЄКТС	7	7
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	210	210
лекції:	48	6
практичні заняття:	---	---
лабораторні заняття:	---	---
семінари:	48	6
самостійна робота:	114	198
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Дисципліну викладають	Викладач Грудницький Василь Миколайович, кафедра історії та права https://donntu.edu.ua/gorn/kafedra-ip vasyl.hrudnytskyi@donntu.edu.ua	

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна є базовою і передуює викладанню інших юридичних дисциплін.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни - набуття студентами теоретичних знань, вмінь та практичних навичок застосування основних понять, категорій, принципів теорії держави і права. Оволодіння категоріальним апаратом юриспруденції.

Теорія держави і права є фундаментальною, методологічною основою для всіх інших юридичних дисциплін.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Фахові компетентності:

- здатність застосовувати знання з основ теорії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві;
- знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів;
- повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи;
- знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини;
- здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;

- знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;
- здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
- здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування;
- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

- визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин;
- здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;
- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;
- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми;
- давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;
- оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему;
- складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами;
- використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;
- самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій;
- пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту;
- працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи;
- виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи;
- демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права;
- пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів;
- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;
- готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях;
- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

3. Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

систему органів державної влади;
 нормативно-правове забезпечення діяльності державних органів України;
 основні типи і форми держави;
 функції та механізм держави;
 форми (джерела) права;
 тлумачення нормативно-правових актів;
 правотворчу діяльність держави;
 порядок реалізації права;

вміти:

дати визначення понять держави і права;
розрізняти акти органів державної влади;
застосовувати правові норми на практиці;
орієнтуватися в системі органів державної влади.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені або на окремих його завершальних етапах.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни «Теорія держави і права», і в терміни, встановлені навчальним планом. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів роботи відповідно до розподілу балів, які отримують студенти:

Поточний контроль														
Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Поточний контроль										Поточний контроль	Екз. робота	Максимальний бал, що повинен набрати студент
Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Сз	Інд			
16	17	18	19	20	21	22	23	24				
1	1	1	2	2	2	2	2	1	10	40	60	100

Примітка: Сз.2, Сз.3 і т.д. семінар

Для заочної форми навчання розподіл балів відбувається наступним чином:

Поточний контроль				Поточний контроль	Екз. робота	Максимальний бал, що повинен набрати студент
Сз.1	Сз.2	Сз.3	Інд			
10	10	10	10	40	60	100

Примітка: Сз.2, Сз.3 і т.д. семінар

Результати підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою та чотирибальною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Відповідність між шкалами встановлюється наступним чином:

Оцінка	
За 100-бальною шкалою	За шкалою університету
90-100	відмінно

74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Основні теми дисципліни

- Тема 1. Теорія держави і права як наука та навчальна дисципліна
Тема 2. Поняття, походження, сутність та типологія держави
Тема 3. Форма держави. Теорія функцій держави
Тема 4. Механізм держави
Тема 5. Громадянське суспільство, політична система суспільства і держава
Тема 6. Демократична, соціальна, правова держава
Тема 7. Поняття та сутність права
Тема 8. Норма права. Форми права
Тема 9. Правотворчість. Нормотворча техніка. Систематизація нормативно-правових актів
Тема 10. Система права і система законодавства
Тема 11. Правовідносини
Тема 12. Тлумачення норм права
Тема 13. Реалізація норм права
Тема 14. Правомірна поведінка. Правопорушення
Тема 15. Юридична відповідальність. Законність та правопорядок
Тема 16. Правосвідомість та правова культура
Тема 17. Юридична практична діяльність. Юридичний процес
Тема 18. Правове регулювання суспільних відносин
Тема 19. Основні правові системи сучасності

6.2. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1	Теорія держави і права як наука та навчальна дисципліна	2	1
2	Поняття, походження, сутність та типологія держави	3	1
3	Форма держави. Теорія функцій держави	2	
4	Механізм держави	2	
5	Громадянське суспільство, політична система суспільства і держава	3	
6	Демократична, соціальна, правова держава	2	
7	Поняття та сутність права	3	1
8	Норма права. Форми права	3	
9	Правотворчість. Нормотворча техніка. Систематизація нормативно-правових актів	3	
10	Система права і система законодавства	2	
11	Правовідносини	2	1
12	Тлумачення норм права	3	1
13	Реалізація норм права	3	1
14	Правомірна поведінка. Правопорушення	2	
15	Юридична відповідальність. Законність та правопорядок	3	
16	Правосвідомість та правова культура	2	
17	Юридична практична діяльність. Юридичний процес	3	
18	Правове регулювання суспільних відносин	3	
19	Основні правові системи сучасності	2	
...	Усього годин	48	6

6.3. Лабораторні роботи не передбачено навчальним планом

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1	Теорія держави і права як наука та навчальна дисципліна	6	10
2	Поняття, походження, сутність та типологія держави	6	10
3	Форма держави. Теорія функцій держави	6	11
4	Механізм держави	6	10
5	Громадянське суспільство, політична система суспільства і держава	6	10
6	Демократична, соціальна, правова держава	6	11
7	Поняття та сутність права	6	10
8	Норма права. Форми права	6	11
9	Правотворчість. Нормотворча техніка. Систематизація нормативно-правових актів	6	11
10	Система права і система законодавства	6	10
11	Правовідносини	6	10
12	Тлумачення норм права	6	11
13	Реалізація норм права	6	11
14	Правомірна поведінка. Правопорушення	6	10
15	Юридична відповідальність. Законність та правопорядок	6	10
16	Правосвідомість та правова культура	6	10
17	Юридична практична діяльність. Юридичний процес	6	11
18	Правове регулювання суспільних відносин	6	10
19	Основні правові системи сучасності	6	11
...	Усього годин	114	198

6.5. Індивідуальні та/або групові завдання

Індивідуальні завдання виконуються згідно з методичними рекомендаціями. Варіант теми роботи обирається на підставі останньої цифри заліково-екзаменаційної книжки. Перелік тем надається у методичних рекомендаціях.

7. Література

7.1. Основна

1. Венгеров А. Б. Теория государства и права: учеб. 10-е изд., стер. Москва: Омега-Л, 2014. 607 с.
2. Гусарева С. Д., Тихомирова О. Д. Теорія держави та права: навч. посіб. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
3. Ершов В. В., Марченко М. Н. Современное правопонимание: курс лекций. Москва: НОРМА, 2016. 367 с.
4. Лазарева В. В. Общая теория права и государства: учеб. Москва: Юрист, 2005. 520 с.
5. Макушев П. В., Хрідочкін А. В. Теорія правозастосування: навч. посіб. Дніпро: Гельветика, 2018. 360 с.
6. Марченко М. Н. Теория государства и права: учеб. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Проспект; Изд-во Московского ун-та, 2016. 636 с.
7. Матузов Н. И., Малько А. В. Теория государства и права: учеб. 4-е изд., испр. и доп. Москва: Дело, 2016. 525 с.

8. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. 4-те вид., допов. і переробл. Київ: Правова єдність; Алерта, 2017. 524 с.
9. Сухонос В. В. Теорія держави і права: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2020. 536 с.
10. Шестопалова Л. Теорія права та держави: навч. посіб. Київ: Паливода А. В., 2012. 256 с.

7.2. Допоміжна

1. Актуальні проблеми теорії держави та права: навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, Є. О. Гіда, А. М. Завальний та ін.; за заг. ред. Є. О. Гіди. Київ: О. С. Ліпкан, 2010. 260 с.
2. Бабін Б. В., Ковбан А. В. Права людини та громадянське суспільство: навч. посіб. Одеса: Фенікс, 2014. 258 с.
3. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: моногр. Харків: Право, 2009. 600 с.
4. Правові системи сучасності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ: Юридична думка, 2012. 490 с.
5. Ришелюк А. М. Законотворчість в Україні: навч. посіб. Київ: Ін-т законодавства, 2013. 383 с.

7.3. Методична

Методичні рекомендації для проведення семінарських занять та організації самостійної роботи з дисципліни «Теорія держави і права» для студентів спеціальності 081 Право денної та заочної форм навчання [Електронний ресурс] / уклад. В.М. Грудницький. – Покровськ : ДонНТУ, 2020. – 59 с. <http://ea.donntu.edu.ua/handle/123456789/32320>

8. Інформаційні ресурси

При викладанні навчальної дисципліни «Теорія держави і права» студенти можуть користуватися інформаційними ресурсами науково-технічної бібліотеки університету і кафедри історії та права.

1. <http://www.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.nau.kiev.ua> - Нормативні акти України.